

För alla läkare under hela karrivägen

Studierektorsenkät 2019

Om studierektorsuppdragets
omfattning, arbetsvillkor och
förutsättningar

**Sveriges
läkarförbund**

Den medicinska professionens organisation

INNEHÅLL

Sammanfattning.....	3
Inledning	4
Resultat	5
Omfattningen av studierektorsuppdraget.....	6
<i>Antal underläkare</i>	<i>6</i>
<i>Studierektor på egen eller annan enhet</i>	<i>7</i>
<i>Studierektorns specialitet.....</i>	<i>8</i>
<i>Offentlig eller privat verksamhet</i>	<i>9</i>
Arbetsvillkor	9
<i>Uppdragsbeskrivning.....</i>	<i>10</i>
<i>Arbetstid</i>	<i>10</i>
<i>Ersättning för uppdraget</i>	<i>12</i>
Förutsättningar att utföra studierektorsuppdraget.....	14
Avslutande kommentarer och rekommendationer	15
Rekommendationer	16

Författare: Jeanette Reinbrand
Stockholm, januari, 2020

Sammanfattning

Studierektorn har en avgörande roll för att läkarnas allmän- och specialiseringstjänstgöring (AT respektive ST) ska hålla jämn och hög kvalitet, och de utgör en nyckelfunktion för en strukturerad utbildningsorganisation. Som en del av Läkarförbundets arbete med att verka för ett tydligt och starkt mandat för studierektorn, skickade förbundet i maj 2019 ut en enkät till förbundets studierektorsnätverk. Vår förhoppning är att resultaten kan bidra till att förstärka och tydliggöra studierektorns roll, vilket i sin tur bidrar till att förbättra utbildningsprocessen under läkarnas AT och ST.

Utformningen av studierektorsuppdraget kan se väldigt olika ut. Det finns AT-studierektorer, ST-studierektorer, de som är både AT- och ST-studierektor och övergripande studierektorer. Drygt hälften, 52 %, av studierektorerna ansvarar för fler än 15 underläkare. Som övergripande studierektor ansvarar man generellt sett för fler underläkare än andra studierektorer. Drygt hälften av studierektorerna, 53 %, ansvarar för underläkare på andra enheter än den egna. Bland ST-studierektorerna uppger 68 % att de är studierektor endast inom den egna specialiteten, 32 % har ansvar för ST-läkare inom andra specialiteter än den egna.

För hela gruppen studierektorer är i genomsnitt 28 % av arbetstiden formellt avsatt till studierektorsuppdraget. Medianvärdet ligger på 20 % avsatt tid. Den formellt avsatta tiden för uppdraget varierar dock beroende på typ av studierektorsuppdrag. Den faktiskt arbetade tiden är högre än den avsatta tiden för uppdraget. I genomsnitt lägger hela gruppen studierektorer 30 % av den faktiskt arbetade tiden på studierektorsuppdraget, medianvärdet ligger på 25 %.

I genomsnitt ligger lönetillägget för studierektorsuppdraget på 3697 kr/månad och medianen på 3000 kr/månad. Tillägget varierar mellan 1000 och 10 500 kr/månad. Nästan 90 % av studierektorerna har en uppdragsbeskrivning, resterande andel saknar uppdragsbeskrivning eller vet inte om en sådan finns.

Studierektorerna anser att avsatt tid är den viktigaste faktorn för att kunna utföra studierektorsuppdraget. Bland övriga viktiga faktorerna återfinns stöd och förståelse för studierektorsuppdraget från chef och ledning, mandat/befogenhet att utföra uppdraget, administrativt stöd och tillgång till studierektorsnätverk, både på lokal och nationell nivå.

Många studierektorer vittnar om brist på schemalagd tid, inaktuella uppdragsbeskrivningar, oklara befogenheter och frånvaro av stöd från ledning samt oklara ersättningsmodeller. Detta får till följd att studierektorerna har svårt att klara av att genomföra sina arbetsuppgifter på ett tillfredsställande sätt, vilket har en negativ inverkan på AT- och ST-tjänstgöringens kvalitet.

Med utgångspunkt i enkätresultaten och resonemangen i rapporten lämnas sju rekommendationer som syftar till att förstärka och tydliggöra studierektorsrollen:

1. Studierektorerna behöver få tillräckligt med tid avsatt för att klara studierektorsuppdraget under ordinarie arbetstid och för att trygga en hög kvalitet i läkarnas AT- och ST-tjänstgöring. I de flesta fall innebär det att arbetsgivarna behöver öka studierektorernas avsatta tid för uppdraget.
2. Arbetsgivarna behöver se till att det finns tydliga och uppdaterade uppdragsbeskrivningar för studierektorerna.
3. Arbetsgivarna behöver se till att det finns en tydlig och uppdaterad ersättningspolicy för studierektorsuppdraget. Ersättningen bör ske utifrån individuell löneförhandling.
4. Att besitta kompetensen för och att inneha en studierektorsroll bör vara meriterande i lönehänseende.
5. Förståelsen för och stödet till studierektorsrollen från chefer och ledning inom vården behöver öka.
6. Ansvariga politiker och tjänstemän behöver öka sin förståelse för vårdens utbildningsuppdrag, vilket bland annat innebär att vårdens utbildningsuppdrag behöver ges större betydelse när beslut om sjukvårdens organisation och genomförande fattas.
7. Som minimikrav bör följande punkter klargöras vid tillsättning av studierektor:
 - Placering i organisation
 - Uppdragets omfattning i % av heltidsanställning
 - Uppdragets varaktighet (tillsvidare/visstid)
 - Uppsägningstid
 - Arbetsbeskrivning
 - Befogenheter och mandat för uppdraget
 - Ekonomisk ersättning efter individuell löneförhandling
 - Budget för uppdraget
 - Specifikation av administrativt stöd
 - Rutiner för återkoppling till ledningsgrupp

Inledning

Studierektorn har en avgörande roll för att läkarnas allmän- och specialiseringstjänstgöring (AT respektive ST) ska hålla jämn och hög kvalitet, och utgör en nyckelfunktion för en strukturerad utbildningsorganisation. Det är därför ytterst centralt att studierektorn har ett tydligt och starkt mandat att säkra utbildningskvaliteten.

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2015:8) om läkarnas specialiseringstjänstgöring ska studierektorn samordna den interna och externa utbildningen för ST-läkarna. I föreskriftens allmänna råd står dessutom att studierektorn bör utgöra en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare, samt att det i studierektorns arbetsuppgifter bör ingå att utarbeta introduktionsprogram för ST-läkarna och

ta del av bedömningar av ST-läkarna. Socialstyrelsen föreskriver att det är vårdgivarens ansvar att ST-läkarna ska ha tillgång till en studierektor.

AT-föreskriften nämner inte studierektorn, men även inom AT-utbildningen är en tydlig studierektorsfunktion av stor betydelse för att målbeskrivningen för AT ska kunna uppfyllas. AT-studierektorn är central för att möjliggöra övergripande planering, genomförande och uppföljning av läkarnas AT. En väl definierad studierektorsfunktion bidrar till en hög kvalitet av läkarnas AT-tjänstgöring. Studierektorn kommer även att ha en central roll i den kommande bastjänstgöringen.

Som en del av Läkarförbundets arbete med att verka för ett tydligt och starkt mandat för studierektorn, skickade förbundet i maj 2019 ut en enkät till förbundets studierektorsnätverk i syfte att få en uppdaterad bild av studierektorsuppdraget. Vi ställde frågor inom ramen för omfattningen av studierektorsuppdraget, om arbetsvillkor såsom arbetstid, ersättning för uppdraget och arbetsbeskrivning, samt om vilka förutsättningar som behöver finnas på plats för att utföra uppdraget. Ett annat syfte med enkäten var att aktualisera medlemsuppgifterna i Studierektorsnätverket. Enkäten var öppen i drygt en månad.

Studierektorsnätverket består av AT- och ST-studierektorer runt om i landet. Man behöver inte vara medlem i Läkarförbundet för att vara med i nätverket. Nätverket är en levande lista, vilket har inneburit att ett fåtal nya studierektorer har anmält sig till nätverket under tiden som enkäten varit öppen. När det har efterfrågats har vi skickat enkäten även till de nyanmälda studierektorerna. Några studierektorer har också meddelat att de har slutat som studierektorer och/eller att de inte längre vill vara med i nätverket. Totalt har ca 30 studierektorer avregistrerats av denna anledning under den tid som enkäten varit öppen. När enkäten stängdes fanns det ca 680 studierektorer i nätverket.

Totalt har svar inkommit på minst en fråga från 230 aktiva studierektorer. Baserat på 680 medlemmar i SR-nätverket ger det en svarsfrekvens på 34 %. Troligtvis är svarsfrekvensen högre, eftersom det antagligen är fler av de 680 medlemmarna som inte längre är aktiva studierektorer. Läkarförbundet kommer att fortsätta arbetet med att uppdatera informationen i Studierektorsnätverket.

Vår förhoppning är att resultaten från enkäten kan bidra till att förstärka och tydliggöra studierektorsrollen, vilket i sin tur bidrar till att förbättra utbildningsprocessen under läkarnas AT och ST.

Resultat

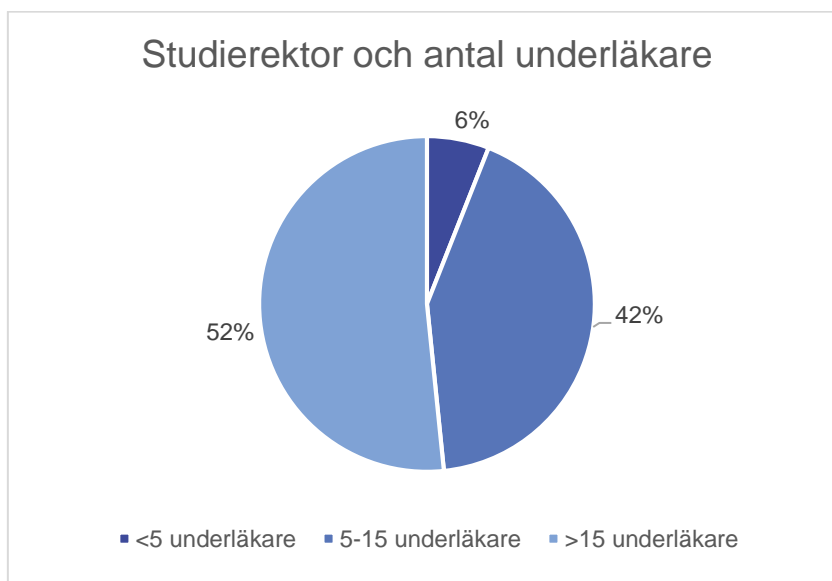
I detta avsnitt presenteras en sammanställning av de enkätsvar som inkommit. Resultaten presenteras under rubrikerna omfattningen av studierektorsuppdraget, arbetsvillkor och förutsättningar att utföra studierektorsuppdraget. På ett ungefär har ca 200 till 220 svar inkommit på respektive fråga. Ibland har färre svar inkommit eller så har alla svar inte kunnat användas i redovisningen, det har i så fall angivits.

Omfattningen av studierektorsuppdraget

Utformningen av studierektorsuppdraget har utvecklats på olika sätt runtom i landet, och kan därför se väldigt olika ut. Utformningen beror också mycket på respektive verksamhets storlek och upplägg. Det finns AT-studierektorer, ST-studierektorer, de som är både AT- och ST-studierektor och övergripande studierektorer. Den övergripande studierektorn samordnar vanligtvis AT- och/eller ST-utbildningen för ett större område, exempelvis ett sjukhus, flera primärvårdsområden eller för en region.¹

Antal underläkare

För att få en bild av omfattningen av studierektorsuppdraget bad vi studierektorerna ange hur många underläkare de ansvarar för. Över hälften (52 %) har svarat att de ansvarar för fler än 15 underläkare; 42 % ansvarar för 5-15 underläkare och en minoritet, 6 %, ansvarar för färre än fem underläkare (se diagram). Det vanligaste är alltså att man som studierektor ansvarar för fler än 15 underläkare.

Som förväntat är det vanligare att de övergripande studierektorerna ansvarar för fler underläkare än de som inte har ett övergripande uppdrag. Bland gruppen som angivit att de är övergripande studierektorer ansvarar 80 % för fler än 15 underläkare; bland gruppen som

¹ Av enkätsvaren framgår att det i vissa fall råder en oklarhet kring definitionen av "övergripande studierektor", vilket vi har beaktat i redovisningen av enkätsvaren. Ca 10 studierektorer har kommenterat att det råder oklarhet kring hur begreppet "övergripande studierektor" ska tolkas.

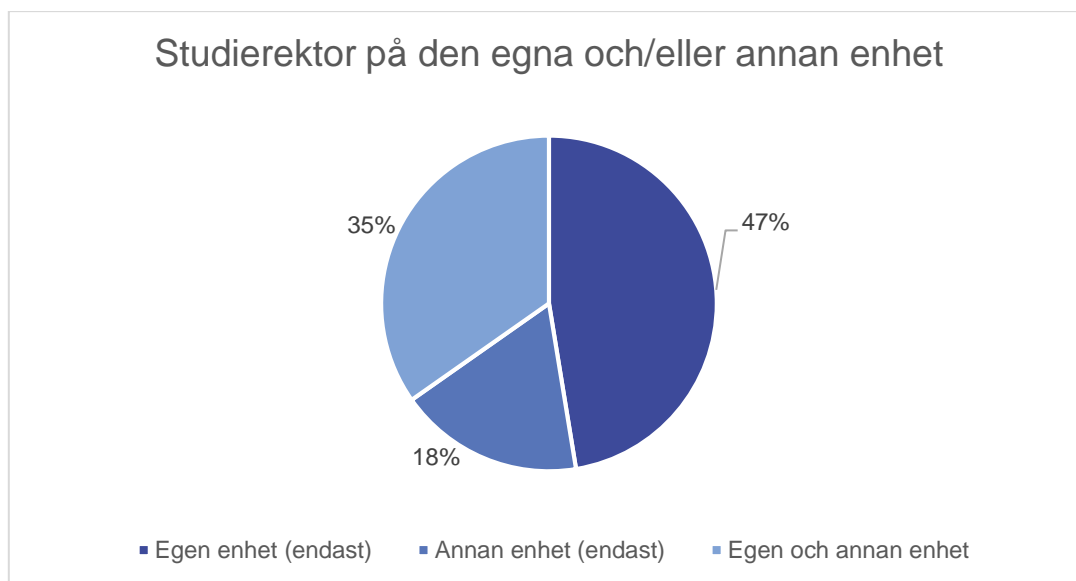
angivit att de inte är övergripande studierektor ansvarar 43 % för fler än 15 underläkare. Enkätsvaren indikerar också att är det vanligare att man som AT-studierektor (ej övergripande) ansvarar för fler underläkare än man gör som ST-studierektor (ej övergripande).

Det kan vara värt att notera att de som är studierektorer för färre än fem underläkare är studierektorer både inom små specialiteter, såsom klinisk neurofysiologi, och stora specialiteter, såsom anestesi och intensivvård. Små specialiteter brottas ibland med problem kopplade till att det anses finnas för få ST-läkare för att motivera en studierektor inom den "egna" specialiteten. Det är därför intressant att man även inom större specialiteter har valt att tillsätta en studierektor trots få ST-läkare. Det bör tilläggas att en annan anledning till att ST-läkare i små specialiteter inte har en studierektor i den "egna" specialiteten är att det finns för få specialistkompetenta läkare att tillgå.

Studierektor på egen eller annan enhet

Det är inte ovanligt att man som studierektor ansvarar för underläkare på andra enheter än den egna. Ibland kan det finnas ST-läkare i en viss specialitet på ett flertal verksamheter i en region. Istället för att ha en studierektor på varje verksamhet är en lösning att en studierektor ansvarar för samtliga ST-läkare inom specialiteten.

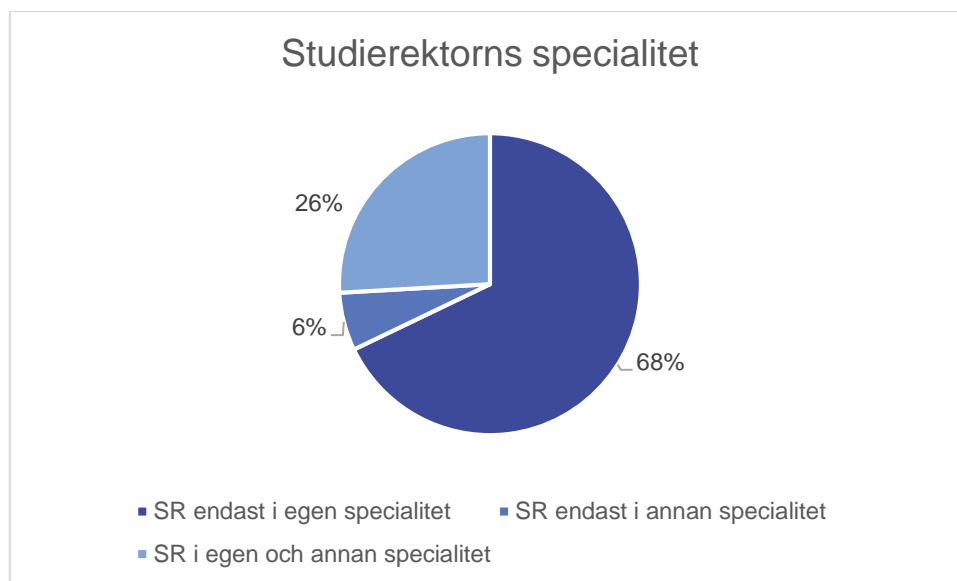
För att få en bild av hur pass vanligt det är att studierektorerna ansvarar för underläkare på den egna respektive andra enheter, bad vi studierektorerna att uppge det. Nästan hälften, 47 %, svarade att de endast ansvarar för underläkare på den egna enheten; 18 % svarade att de endast ansvarar för underläkare på andra enheter och 35 % svarade att de ansvarar för underläkare både på den egna och på andra enheter (se diagram). För drygt hälften av studierektorerna (53 %) ingår det alltså i uppdraget att ansvara för underläkare på andra enheter än den egna.

Studierektorns specialitet

Enligt ST-föreskriften (SOSFS 2015:8) behöver ST-studierektorn inte vara specialistkompetent inom samma specialitet som ST-läkarna, utan det allmänna rådet är att studierektorn bör ha relevant specialistkompetens. För att få en uppfattning om hur pass vanligt det är att man är studierektor i en specialitet som man själv inte har specialistbevis i, bad vi ST-studierektorerna ange det. Enkätsvaren visar att de flesta av ST-studierektorerna är studierektor endast inom en specialitet som man själv har specialistbevis i.² 68 % har angett att de är studierektor endast inom en egen specialitet. 26 % har angett att de är ST-studierektor för ST-läkare både inom en egen specialitet och inom andra specialiteter. En liten grupp, 6 %, är studierektor endast för ST-läkare i en specialitet där man inte själv har specialistbevis. Se diagram nedan.

² Studierektorerna har ibland specialistbevis i fler än en specialitet.

Offentlig eller privat verksamhet

För att få en uppfattning om i vilken grad privata verksamheter har studierektorer, bad vi studierektorerna ange om deras huvudsakliga arbetsställe är en privat eller offentlig verksamhet. 94 % har angett att deras huvudsakliga verksamhetsställe drivs i offentlig regi, 4 % har angivit att verksamheten drivs i privat och 2 % har svarat att de inte vet eller inte kan svara på frågan. I kommentarerna till frågan uppgav några studierektorer att deras verksamhetsställe är producentneutralt, och alltså inte kan definieras som "privat" eller "offentlig".

Vi ser alltså att endast en liten andel av studierektorerna är anställda privat. När det gäller frågan om privata verksamheters grad av ansvar för studierektorsfunktionen bör dock inte för stora slutsatser dras utifrån dessa siffror. En del av studierektorerna har svarat att de huvudsakligen är anställda inom offentlig sektor, men att de även är studierektorer för ST-läkare på privata enheter. Såsom enkätfrågan är ställd går det inte heller att utläsa hur ersättningsmodellerna för de offentligt anställda studierektorernas tjänster på privata enheter ser ut.

Arbetsvillkor

Eftersom studierektorsuppdraget i regel kombineras med annan läkaranställning finns det anledning att omsorgsfullt reglera uppdragets innehåll, tidsåtgång och ersättning.

Uppdragsbeskrivning

Uppdrags- och arbetsbeskrivningar är viktiga av flera anledningar. En tydlig uppdragsbeskrivning ökar förutsättningarna för en bra arbetsmiljö, eftersom otydliga roller och oklarheter kring vilka uppgifter som ska utföras ökar risken för stress och oro. En tydlig uppdragsbeskrivning är också viktig vid lönerrevisioner.

För att ta reda på hur pass vanligt det är att studierektorerna har en uppdragsbeskrivning, bad vi studierektorerna ange det. 89 % svarade att de har en uppdragsbeskrivning, 9 % svarade att de inte har en uppdragsbeskrivning och 2 % svarade att de inte vet. Bland de kommentarer som inkommit på frågan framhåller några studierektorer att även om det finns en uppdragsbeskrivning, så är den bristfällig; det kan handla om att beskrivningen inte omfattar alla de arbetsuppgifter som ingår i uppdraget, att den inte följs eller att den är föråldrad.

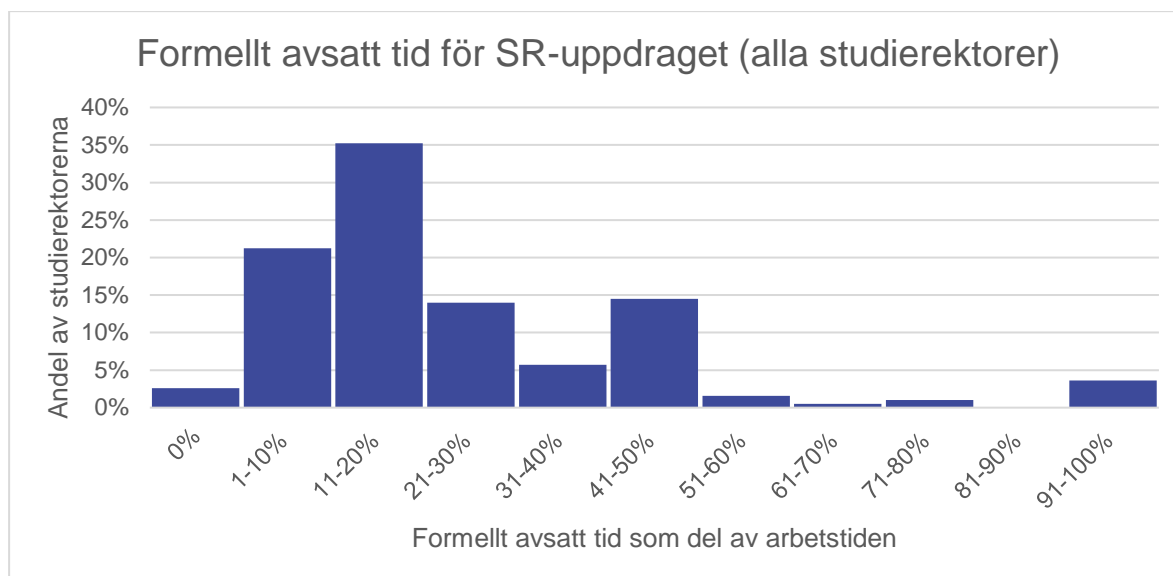
Arbetstid

Formellt avsatt arbetstid

Det är viktigt att den tid som avsätts för studierektorsuppdraget preciseras inom ramen för fastställd arbetstid. För hela gruppen studierektorer varierar den formellt avsatta tiden för uppdraget från att man inte har någon avsatt tid till att man är studierektor på heltid. Det är redan här värt att notera att det alltså finns studierektorer som inte har någon formell avsatt tid till studierektorsuppdraget; totalt hamnar 3 % av studierektorerna i denna kategori.

I genomsnitt är 28 % av arbetstiden formellt avsatt till studierektorsuppdraget. Medianvärdet ligger på 20 % avsatt tid för uppdraget. För att åskådliggöra hur fördelningen av avsatt arbetstid ser ut för hela gruppen studierektorer, har vi plottat enkätsvaren i ett frekvensdiagram (se nedan). I diagrammet ser vi att studierektorsuppdraget för de flesta studierektorer utgör en mindre del av arbetstiden; totalt har 59 % av studierektorerna har angivit att den formellt avsatta tiden för uppdraget är 20 % eller mindre.³

³ Det kan nämnas att vi inte har bitt studierektorerna att specificera om de arbetar hel- eller deltid. En del har angett att de arbetar "ca 15 %"; i dessa fall har vi räknat med en arbetstid på 15 %. Några studierektorer har angett att de arbetar exempelvis 5-10 %; dessa svar har inte inkluderats i beräkningarna av genomsnittstid. Totalt har 196 inkommit. Medelvärden har beräknats utifrån 189 svar. Diagrammet är baserat på 193 svar.

Eftersom studierektorsuppdragen skiljer sig åt, varierar också den formellt avsatta tiden beroende på typ av uppdrag. Ser man endast till de studierektorer som angivit att de *inte* har en funktion som övergripande studierektor är det 73 % som har angivit att den formellt avsatta tiden för uppdraget är 20 % eller mindre. För denna grupp är i genomsnitt 23 % av arbetstiden formellt avsatt till studierektorsuppdraget. De som har angett att de är övergripande studierektor på regional nivå har i genomsnitt 44 % formellt avsatt arbetstid för uppdraget.

Faktiskt arbetad tid

Eftersom på papperet avsatt tid och den faktiskt arbetade tiden ofta skiljer sig åt frågade vi studierektorerna hur stor andel av den faktiskt arbetade tiden som läggs på studierektorsuppdraget. I genomsnitt lägger hela gruppen studierektorer 30 % av den faktiskt arbetade tiden på studierektorsuppdraget. Medianvärdet ligger på 25 % av den faktiskt arbetade tiden. För att åskådliggöra hur fördelningen av faktiskt arbetad tid ser ut för hela gruppen studierektorer, har vi även här plottat enkätsvaren i ett frekvensdiagram (se nedan). För hela gruppen studierektorer är den faktiskt arbetade tiden större än den formellt avsatta tiden för uppdraget.⁴

⁴ Totalt inkom 168 svar. Medelvärdet är beräknat på 137 svar. Diagrammet är baserat på 146 svar.

Att skillnaden mellan avsatt tid för uppdraget och faktiskt arbetad tid inte är större ska inte tolkas som att den avsatta tiden i stort är tillräcklig för studierektorsuppdraget. En sannare bild är snarare att studierektorerna i praktiken blir tvungna att åsidosätta studierektorsuppdraget för andra arbetsuppgifter, och att man skulle kunna lägga mer tid på uppdraget för att uppnå högre kvalitet i AT- och ST-utbildningen.

I anslutning till frågorna om arbetstid fick studierektorerna möjlighet att lämna en kommentar. Den största delen av kommentarerna handlar om problem relaterat till arbetstiden. I svaren framkommer att det inte är ovanligt att man som studierektor sköter uppdraget på fritiden/utanför ordinarie arbetstid samt att schemalaggningsen inte tillåter den avsatta tid man blivit utlovad för uppdraget. Bland svaren poängteras också att mer tid för uppdraget skulle höja utbildningskvaliteten och att man med lätthet skulle kunna lägga mer tid på uppdraget än den som avsatts.

Ersättning för uppdraget

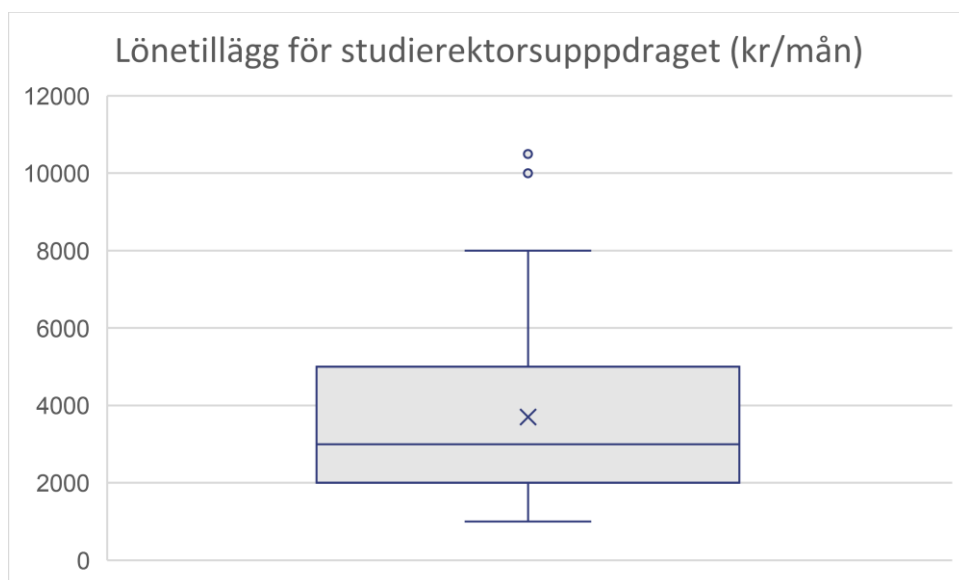
Vi bad studierektorerna ange med vilket månatligt belopp de arvoderas för studierektorsuppdraget. En del har kommenterat att studierektorsuppdraget är en grund för lönesättning, men att ingen specifik summa definierats. Några har svarat att uppdraget inte påverkar lönesättningen. Åtminstone 20 studierektorer har angett att ingen extra ersättning utgår för uppdraget.⁵

⁵ Ibland har det varit svårt att utläsa ifall uppdraget ingår som del av månadslön, som månatligt tillägg eller om ingen ersättning ges för uppdraget.

Efter bearbetning av svaren har 146 svar kunnat användas i beräkningen av månatligt lönetillägg för studierektorsuppdraget. Ingen hänsyn har tagits till typ av studierektorsuppdrag i beräkningarna.

Lönetillägget varierar mellan 1000 och 10 500 kr/månad. I genomsnitt ligger tillägget på 3697 kr/månad och medianen på 3000 kr/månad. I hälften av fallen ligger det månatliga lönetillägget mellan 2000 kr och 5000 kr.

Lönetillägg för studierektorsuppdraget (kr/mån)				
antal	medel	nedre kvartil	median	övre kvartil
146	3697	2000	3000	5000

"Lådan" rymmer 50 % av de rapporterade lönetilläggen. Linjerna som är dragna från lådans övre respektive nedre kant visar att det finns värden som ligger utanför den nedre respektive övre kvartilen. Datan har extremvärden (vilket motsvaras av observationer som ligger än 1,5 kvartilavstånd under den nedre kvartilen alt. över den övre kvartilen), varför den övre linjen inte dragits till ända fram till det högsta värdet.

Det kan i sammanhanget noteras att ett par studierektorer har framhållit att studierektorsuppdraget har inneburit en minskad löneinkomst, eftersom man inte kunnat gå lika många jurer som tidigare, att uppdraget tar tid från möjligheten att införskaffa sig andra lönegrundande kompetenser samt att lönesättande chef inte har insyn i det arbete man utför i rollen som studierektor. Några studierektorer har kommenterat att lönetillägget varit oförändrat under många år, ett par har till och med skrivit att tillägget varit detsamma sedan 1990-talet.

Avslutande kommentarer och rekommendationer

Väl definierade studierektorsuppdrag med tydliga arbetsuppgifter, ansvarsområden och befogenheter är avgörande för en AT- och ST-tjänstgöring av hög kvalitet. Enligt ST-föreskriften är det ett skall-krav att ST-läkarna har tillgång till en studierektor. Studierektorsfunktionen kommer också att ha en viktig roll i den kommande bastjänstgöringen. Många studierektorer vittnar dock om brist på schemalagd tid, inaktuella uppdragsbeskrivningar, oklara befogenheter och frånvaro av stöd från ledning samt oklara ersättningsmodeller. Detta får till följd att studierektorerna har svårt att klara av att genomföra sina arbetsuppgifter på ett tillfredsställande sätt, vilket har en negativ inverkan på AT- och ST-tjänstgöringens kvalitet.

Vikten av avsatt tid för studierektorsuppdraget kan inte överskattas. När studierektorerna själva får uppge vilka förutsättningar som behöver finnas på plats för att studierektorsuppdraget ska gå att utföra, listas avsatt tid som den absolut viktigaste faktorn. Som grupp lägger studierektorerna ner mer tid än vad som formellt har avsatts för uppdraget. I enkätsvaren framgår att det inte är ovanligt att man som studierektor sköter uppdraget på fritiden/utanför ordinarie arbetstid. Studierektorerna uppger också att mer avsatt tid skulle höja utbildningskvaliteten. Det borde vara en självklarhet att arbetsgivarna prioriterar uppdraget i den utsträckning att studierektorsuppgifterna hinns med på ordinarie arbetstid – inte bara för studierektorernas arbetssituation, men även för att trygga en hög kvalitet på AT- och ST-tjänstgöringen. I enkätsvaren framgår att det också finns också studierektorer som inte har någon formellt avsatt tid för uppdraget, vilket naturligtvis är oacceptabelt.

Av enkätresultaten framgår att nästan 90 % av studierektorerna har en uppdragsbeskrivning, vilket är glädjande. Samtidigt är det inte godtagbart att det finns studierektorer som inte har eller inte vet om de har en uppdragsbeskrivning. På grund av de aspekter som kännetecknar studierektorsuppdraget är det särskilt viktigt med en tydlig arbetsbeskrivning: Uppdraget kombineras i de flesta fall med annan läkaranställning, över hälften av studierektorerna (53 %) ansvarar för underläkare vid andra enheter än den egna och lönesättande chef har ofta liten insyn i vad studierektorns arbete innebär. För en bra arbetsmiljö och bra förutsättningar att kunna utföra uppdraget, bör det vara en självklarhet att samtliga studierektorer har aktuella och uppdaterade uppdragsbeskrivningar.

Studierektorn är den som besitter den övergripande kunskapen om AT- respektive ST-tjänstgöringen. De är avgörande för att läkarnas AT- och ST-tjänstgöring ska hålla hög kvalitet och utgör en nyckelfunktion för en strukturerad utbildningsorganisation. Att besitta kompetensen för och att inneha en studierektorsroll bör vara meriterande i lönehänseende. Det borde vara en självklarhet att ersättning utgår för uppdraget och baseras på aktuell policy för lönesättning. I enkätsvaren framgår att det finns studierektorer som inte ersätts för uppdraget, att ersättningen är baserad på inaktuella nivåer eller att man har missgynnats i lönehänseende på grund av uppdraget, vilket självfallet inte kan accepteras.

Som nämnts listar studierektorerna avsatt tid som den absolut viktigaste faktorn för att kunna utföra studierektorsuppdraget på ett tillfredsställande sätt. Stöd från chefer och ledning samt en förståelse för utbildningsuppdraget är exempel på andra centrala delar som studierektorerna anser behöver finnas på plats. Betydelsen av stöd och förståelse för utbildningsuppdraget är värda att särskilt uppmärksammas.

Ett huvudproblem inom hälso- och sjukvården är att vårdens utbildningsuppdrag återkommande inte finns med som en viktig faktor när beslut om sjukvårdens organisation och genomförande fattas. Ett flertal rapporter som Läkarförbundet har tagit fram pekar på denna problematik.⁶ Ansvariga tjänstemän och politiker är inte alltid medvetna om vilket stort utbildningsuppdrag sjukvården egentligen har och värderar ofta andra aspekter högre. Att utbildningsuppdraget tycks glömmas bort i besluten skapar inte bara en osäker situation för dagens underläkare utan får konsekvenser även för den framtida försörjningen av läkare.

Ifall stödet och förståelsen från chefer och ledning finns på plats, bör många andra pusselbitar inom ramen för studierektorsuppdraget falla på plats, såsom att arbetstid avsätts i rimlig omfattning, aktuella nivåer för lönesättning och uppdaterade arbetsbeskrivningar.

Rekommendationer

Med utgångspunkt i enkätresultaten och resonemangen i ovanstående avsnitt lämnas här sju rekommendationer som syftar till att förstärka och tydliggöra studierektorsrollen.

1. Studierektorerna behöver få tillräckligt med tid avsatt för att klara studierektorsuppdraget under ordinarie arbetstid och för att trygga en hög kvalitet i läkarnas AT- och ST-tjänstgöring. I de flesta fall innebär det att arbetsgivarna behöver öka studierektorernas avsatta tid för uppdraget.
2. Arbetsgivarna behöver se till att det finns tydliga och uppdaterade uppdragsbeskrivningar för studierektorerna.
3. Arbetsgivarna behöver se till att det finns en tydlig och uppdaterad ersättningspolicy för studierektorsuppdraget. Ersättningen bör ske utifrån individuell löneförhandling.
4. Att besitta kompetensen för och att inneha en studierektorsroll bör vara meriterande i lönehänseende.
5. Förståelsen för och stödet till studierektorsrollen från chefer och ledning inom vården behöver öka.
6. Ansvariga politiker och tjänstemän behöver öka sin förståelse för vårdens utbildningsuppdrag, vilket bland annat innebär att vårdens utbildningsuppdrag

⁶ Se till exempel rapporten "ST i en föränderlig sjukvård", Läkarförbundet, 2014. I rapporten uppmärksammas att vårdens utbildningsuppdrag bland annat inte tydliggjorts i vårdvalsavtalen i Region Stockholm, vilket har inneburit problem för regionen att överhuvudtaget kunna utbilda ST-läkare inom öron-, näs- och halssjukdomar.

behöver ges större betydelse när beslut om sjukvårdens organisation och genomförande fattas.

7. Som minimikrav bör följande punkter klargöras vid tillsättning av studierektor:
 - Placering i organisation
 - Uppdragets omfattning i % av heltidsanställning
 - Uppdragets varaktighet (tillsvidare/visstid)
 - Uppsägningstid
 - Arbetsbeskrivning
 - Befogenheter och mandat för uppdraget
 - Ekonomisk ersättning efter individuell löneförhandling
 - Budget för uppdraget
 - Specifikation av administrativt stöd
 - Rutiner för återkoppling till ledningsgrupp